

Романенко Ю.С.

студентка,

Науковий керівник: Зуєва О.А.

доцент,

Університет митної справи та фінансів

ПРОЦЕСУАЛЬНІ АСПЕКТИ УКЛАДЕННЯ МИРОВОЇ УГОДИ В ПРОЦЕДУРІ БАНКРУТСТВА

Інститут мирової угоди, як однієї із реабілітаційних процедур, спрямований на відновлення платоспроможності боржника, поліпшення майнового становища та задоволення вимог кредиторів без його ліквідації. Також укладення мирової угоди дозволяє досягти й іншого економічного ефекту – зберегти активи, робочі місця, податкові надходження тощо.

Відповідно до ч. 1 ст. 77 ЗУ «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» під мировою угодою у справі про банкрутство розуміється домовленість між боржником і кредиторами стосовно відстрочки та/або розстрочки, а також прощення (списання) кредиторами боргів боржника, яка оформляється шляхом укладення угоди між сторонами [1]. Найважливішою рисою мирової угоди є врегулювання фінансових відносин між боржником і кредиторами.

Можливість врегулювання спору шляхом укладення мирової угоди регламентовано також ГПК України. Однак не можна ототожнювати мирову угоду в процедурі банкрутства та мирову угоду в господарському процесі.

Виходячи зі змісту ст. 78 ГПК України мирова угода укладається за домовленістю позивача та відповідача, а її умови викладаються в адресованих господарському суду письмових заявах, що долучаються до справи. Ці заяви підписуються відповідно позивачем, відповідачем чи обома сторонами. Мирова угода може стосуватися лише прав і обов'язків сторін щодо предмету позову. Про затвердження мирової угоди сторін господарський суд виносить ухвалу, якою одночасно припиняє провадження у справі [2].

Що ж до мирової угоди у справі про банкрутство, то процес її укладання є складнішим та відмінним від попереднього. Нормами ст. 77 ЗУ «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» закріплено, що мирова угода може бути укладена на будь-якій стадії провадження у справі про банкрутство. У процедурі розпорядження майном боржника мирову угоду може бути укладено лише після виявлення всіх кредиторів і затвердження господарським судом реєстру вимог кредиторів. Рішення про укладення мирової угоди від імені кредиторів приймається комітетом кредиторів більшістю голосів кредиторів – членів комітету та вважається прийнятим за умови, що всі кредитори, вимоги яких забезпечені заставою майна боржника, висловили письмову згоду на укладення мирової угоди. Від імені боржника керівником рішення про укладення мирової угоди приймається боржника чи арбітражним керуючим (керуючим санацією, ліквідатором), які виконують повноваження органів управління та керівника боржника і підписують її [1]. Мирова угода, на підставі ч. 1 ст. 79

вищезазначеного Закону, підлягає затвердженню господарським судом, про що зазначається в ухвалі господарського суду про припинення провадження у справі про банкрутство.

Таким чином можна дійти висновку, що процедура укладання та сама мирова угода у справах про банкрутство містить у собі публічний характер, на відміну від мирової угоди між позивачем та відповідачем, які мають змогу домовитися про врегулювання спору між собою самі, без взаємодії з сторонніми особами.

19 червня 2013 року наказом Міністерства юстиції України № 1223/5 затверджено типову форму мирової угоди у справі про банкрутство. Цією типовою формою передбачено вимоги щодо розроблення мирової угоди боржника. Відповідно до Вимог щодо розроблення мирової угоди, мирова угода оформляється у вигляді систематизованого переліку взаємопов'язаних і послідовних заходів, що підлягають здійсненню під час провадження у справі про банкрутство з метою розрахунків з кредиторами та відновлення платоспроможності боржника на умовах та порядку, визначених цією Мировою угодою. Також варто зазначити, що до мирової угоди повинні бути долучені документи, які доповнюють, пояснюють та підтверджують інформацію, викладену в ній, що оформляються як додатки до мирової угоди [3].

Після укладення мирової угоди вона разом з іншими документами подається на розгляд до господарського суду, який розглядає справу про банкрутство.

Господарський суд затверджує укладену мирову угоду, якщо її умови не суперечать вимогам чинного законодавства України. Також підставою відмови у затвердженні мирової угоди може стати порушення порядку її укладення (насамперед, це стосується рішень про укладення мирової угоди).

Затвердження мирової угоди є підставою для припинення провадження у справі про банкрутство. Слід також звернути увагу на те, що умови мирової угоди не можуть стосуватися вимог першої черги. Зазначені вимоги повинні бути погашені до затвердження мирової угоди.

Затвердження судом мирової угоди з одночасним припиненням провадження у справі є одноактною (нерозривною) процесуальною дією і не може розглядатися як два самостійних акти – окремо щодо затвердження мирової угоди і щодо припинення провадження. Господарський суд не має права самостійно змінювати умови затвердженої ним мирової угоди сторін, навіть у випадку, коли на це є згода самих сторін.

Як зазначає Чупрун О. практика господарського судочинства вже містить випадки, коли суддя відмовляв у затвердженні мирової угоди, виходячи зі специфіки розглядуваної справи. Так, суддя господарського суду м. Києва, розглядаючи справу між юридичною особою і Міністерством освіти та науки України (далі – Міністерство), зазначив, що мирова угода в такій справі не може бути укладена. Пояснюючи свою позицію він стверджував, що в даному випадку йдеться про спір щодо дотримання публічного порядку, зокрема, колишнім Держпатентом України, правонаступником якого є Міністерство, при здійсненні ним своїх повноважень у сфері регулювання промислової

власності. А тому, якщо вже виник спір, то лише суд є повноважним вирішити – відбулось порушення з боку Держпатенту України чи ні [4].

Статтею 82 ЗУ «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» передбачено, що учасники провадження у справі про банкрутство, а також інші особи, права і законні інтереси яких порушені або можуть бути порушені мировою угодою, мають право оскаржити ухвалу про припинення провадження у справі у зв'язку із затвердженням мирової угоди. Мирова угода може бути розірвана в разі невиконання боржником умов мирової угоди щодо не менш як третини вимог кредиторів в межах провадження справи про банкрутство. Розірвання мирової угоди господарським судом щодо окремого кредитора не тягне її розірвання щодо інших кредиторів [1]. У випадку розірвання мирової угоди справа про банкрутство поновлюється.

Зазначеним законом також регламентовано: якщо мирова угода визнана недійсною або такою, що підлягає розірванню, то вимоги кредиторів, щодо яких були надані відстрочка та/або розстрочка платежів або прощення (списання) боргів, відновлюються в повному розмірі у незадоволеній частині. У разі невиконання мирової угоди кредитори можуть пред'явити свої вимоги до боржника в обсязі, передбаченому цією мировою угодою. У разі порушення провадження у справі про банкрутство цього ж боржника обсяг вимог кредиторів, щодо яких було укладено мирову угоду, визначається в межах, передбачених зазначеною мировою угодою [1].

В сучасних кризових умовах банкрутство все ще залишається досить поширеним явищем. Хоч ефективно врегулювання фінансових відносин між боржником і кредиторами і можна досягти при укладанні мирової угоди в процедурі банкрутства, однак, дана неліквідаційна процедура все ще не має великого попиту.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом»: станом на 01.01.2017 // Офіційний вісник України. – 1992. – № 2343-ХІІ. – Ст. 440.
2. Господарський процесуальний кодекс України: станом на 08.12.2016 // Офіційний вісник України. – 2003. – № 436-IV. – Ст. 144.
3. Наказ Міністерства юстиції України «Про затвердження Типової форми плану санації боржника у справі про банкрутство, Типової форми мирової угоди у справі про банкрутство та вимог щодо їх розроблення» № 1223/5 від 19.06.2013 р. – Відомості Верховної Ради України. – [електронний доступ]: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1064-13>
4. Чупрун О. Деякі питання укладення мирової угоди у господарському процесі. – [електронний доступ]: www.justinian.com.ua/author.php?id=76